

GAZETA SĂTĂNULUI

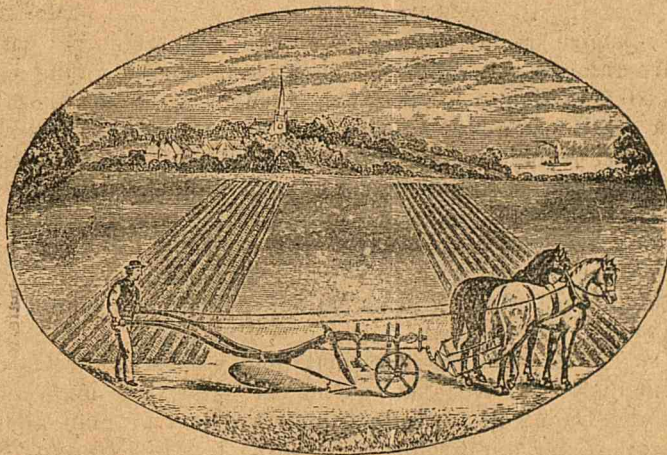
FÓIA

CUNOȘCINTELOR TREBUINCIOSE
AGRICULTORULUI ȘI POPORULUI

SE LA 5 SI 20 A FIE-CAREI LUNI

GAZETA SĂTĂNULUI

este o fîc populară al cărei scop e: *instruirea, informarea și moralizarea poporului Român prin publicarea materiilor alese și variate.*

GAZETA SĂTĂNULUI

formeză la sfârșitul fie-cărui an un frumos volum, împodobit cu gravuri interesante, avînd habita de materii și coperți.

ABONAMENTELE:

Pentru un an **10** lei; pentru străinătate **12** lei; pentru Transilvania, **5** florini.
Abonamentele încep de la numărul I-ii al fie-cărui an, se plătesc *înainte* și nu se fac de cât pe un an.

ANUNCIURILE:

Un loc de 2 centimetre lățime pe 7 centimetre lungime, pentru o înserare, lei **3**. Același loc, pentru 3 inserțiuni, lei **7**; pentru 6 inserțiuni lei **10**; iar pentru un an lei **30**.
Dacă locul se ia *îndoit* se face scădemînt de o *pătrime*; dacă se ea *întreit* de mare se face scădemînt de o *treime*; dacă se ea un spațiu și *mai mare* se face scădemînt de *jumătate* din întregul cost al locurilor ce cuprinde. — Fie-care persoană ce publică anuciuri primește *gratis* revista în tot timpul cât se înseră acele anuciuri. — Anunciurile pentru *Gazeta Săténului* se publică *numai* pe paginile copertei fie-cărui număr.

A se adresa tot ce privește Redacția și Administrația, Directorului-fondator și proprietar al GAZETEI SĂTĂNULUI C. C. Datculescu, Rîmnicu-Sărat.

Înștiințare. Mica corespondență. Orfanul: *Sulla*. — Cronica. Rugina grâului: *C. C. Datculescu*. — Uă nouă dispozițiune relativă la inspectarea scôlelor rurale: *Un amic al poporului*. — Filoxera: *I. Aristotel*. — Plugul Tilbury și regeneratorul livezelor: *Th. Pîlter*. — Aparate de copt cu abur: *Th. Pîlter*. — Cu o flôre nu se face primă-vară: *Un medic veterinar*. — Inpletiturele de pae de la Coțofenești: *Sătucenul*. — Catechismul agricol de *C. de Coussin*. Animalele domestice. — Uă lună petrecută în grădina zoologică de aclimatațiune din Paris: (urmaire) *C. C. Datculescu*. — Din localitate: *C.* — Din țară: *D.* — Buletinul comercial. — Anunciuri.

I N Ș C I I N Ț A R E

Rugăm a se ceti

Am făgăduit d'a înbunătăți din ce în ce această revistă. Una din aceste înbunătățiri făgăduite va consta în mărirea numărului paginelor *Gazetei Săténului*, cu încă patru pagine mai mult de fie-care număr și cu începere în curând.

Cu modul acesta cetitorii vor avea mai multă și mai variată materie de citit, colaboratorii noștri vor așcepta mai puțin timp rëndul publicării articolelor d-lor, și vom putea publica mai multe articole agricole. Vom căuta apoi d'a întrebuinta mai rar litere mărunte (nompareil și chér perl) astfel că abonații bătrâni și unii săteni nu se vor mai plânge că le vine cu greu d'a ceti articolele tipărite cu litere prea mărunte...

Ȋiarul va avea același format ca înainte, 16 pagine, însă cele 4 pagine ce erau ocupate cu titlul, înștiințările și mica corespondență a Ȋiarului precum și anuniurile vor fi ocupate exclusiv cu articole. Coperta, ce va avea fie-care număr, va coprinde înștiințările, și mica corespondență și anuniurile.

Prin această înbunătățire mai realizăm și uă altă, adieă Ȋiarul, având copertă deosebită, va sosi abonaților, mai ales celor de prin comunele rurale, mai curat și mai puțin pătat din neglijența vătășeilor.

Pentru această adăogire de 96 pagine pe an, nu vom schimba costul abonamentului, de 10 lei pe an, care rămâne invariabil, fie chér că în cursul anului ne vom decide a da și gravuri colorate sau face și alte înbunătățiri. Apelăm însă la onorabilitatea abonaților noștri, cari nu și au plătit până'acum abonamentul nici pe anul al II-lea, a ne'l trimete cât mai nezăbovit, precum și la cei cari au bine-voit a ne plăti abonamentul pe trecut și chér pe an III-lea a ne face noii abonați prin cercul cunoștințelor d-lor.

Este adevărat că *Gazeta Săténului* are un tiragiu din cele mai însemnate din țară. Dar — nenorocire! — că majoritatea abonaților ei socotesc că au dreptul și e frumos d'a priimi gazeta gratis. N'am tras de mânecă, în nici un mod pe nimeni d'a se abona; suntem însă în drept d'a le cere plata abonamentului acelora ce 'l au cerut și cari n'au refusat priimirea lui.

Rugăm să nu se credă — și ori-ce abonat pôte veni și controla Ȋisele nôstre — că facem neguțatorie din Ȋiaristică. Nu! Dar dorim cel puțin să scótem cheltueele de tipărire hârtie și timbre postale. Dacă toți căror le trimetem Ȋiarul ar plăti abonamentul, nu numai că cheltuelile s'ar acoperi dar am fi chér în stare să le dăm *Gazeta Săténului* mult mai înbunătățită de cât e chiar aȊi.

Deci credem că e drept, cinstit și avantajos ca abonații, cari neglijasă să și plătescă uă datorje de onóre, să se gândescă mai mult și să vadă că ajunge că le am dat duoi ani de Ȋile vremea, linișcea și banul nostru, agonisit prin mancă și privațiuni, și anul al III-lea să numai priimescă *Gazeta* gratis.

Cei ce ne scriu de trei ani scrisori de încurajare și ne îndemnă să mergem înainte căci în realitate e trebuinciosă această fôe; aceștia, ômeni mari și mici, să nu uite că pentru ca să putem realiza cea-ce doresc trebueșce să dea puțin ajutor (plătindu'și măcar abonamentul) și să se gândescă că sacrificiele de timp și bani și abnegațiunile au și ele marginele lor, că dór suntem ômeni toți și nu voesc să le facem binele chér despoindune, căci știut e că *Gazeta Săténului* n'are și nu voeșce a avea alt rézăm de cât abonații săi, căci alt-fel și ar perde însemnătatea și independența ei.

Cei-ce pot înțelege și au inimă să audă.

Mica Corespondență.

— Domnilor Lazăr Niculescu, Focșani; H. M. Grunfeld (an II și III). I. G. Ciurea, Fotin; Stef. P. Gâlcă, Dăscălești; Ion Dragu, Fotin, (com Știubeiu). Gr. Monteoru, Buzeu; Maria Volcensky, (1½ an), Mangalia; Mihail Orlénu (2 ani), R.-Sarat; D. Iovitia, gara Slatina; Ion Pionescu, Dediulești;

Priimit, multumesc pentru achitarea abonamentelor d-v. Trimes și premiele ce s'au cerut prin scrisori. D-lui Cariade, Botoșani; D-lui G. Exarcu, Jirlău; G. Lăzărescu, Cioranii de jos; A. Bolentinénu, Predeal.

Vi s'au satisfăcut cerererele.

— Onor. Red. Ȋiarului *Curierul Prahovei*. Pe paginile 2 și 3 al No. d-v. de la 9 Martie corent aȊi bine-voit a reproduce un articol agricol dupe *Gazeta Săténului*. Vă mulțumim, însă vă rugăm a se arăta pe viitor — cea-ce desigur din uitare nu s'a pus în acel No. al d-v. — că e reproduc dupe *Gazeta Săténului*.

Aceeași rugăciune facem și altor confrăți din capitală și județe, căror le scapă, adesea-ori, din vedere d'a ne numi, când ne reproduc.

— D-lui V. S., Vascoiu. Am priimit doinele și vier-surile d-v. trimese pentru *Gazeta Săténului*; puteȊi trimete și altele. Vom alege.

ORFANUL

Adesea-ori ni se dă ocasiunea să auzim pe om plângându-se și tânguinduse; adesea-ori 'l auzim pe el cântind contra sôrtei din cauda multelor nenorociri, ce acésta i le trimete pe cap. Adesea-ori, ȃic, auzim cuvinte strigătore la cer, din cauza neajunsurilor, ce vin asupra sârmanului muritor.

Între multele nenorociri din cauza căroră cărteșce omul, sê obicinueșce a sê număra și mórtea unor persóne iubite, mórtea amicilor, mórtea fraților, dar mai ales a părinților. Mórtea părinților ȃic unii e lovitura cea mai crâncenă, e nenorocirea copiilor lor. Dar ast-fel de fii, cari 'și-au pierdut pe purtătorii lor de grije, nu sunt așa de nefericiți după cum se crede. Lacrimile acestora încep a înceta și întristarea lor a se depărta prin consolațiunile amicilor, rudeniilor, în cari ei găsesc un asil de mângăere, un sprijin. Prin mórtea părinților de multe ori se întâmplă că fii acestora sê încoronésă cu virtuți în care caz ele le servesc de buni călăuzi în calea cătră fericire. Lucrul acesta nu e greu de esplicat și spre adevirirea lui să aruncăm o privire asupra unuia, care a rămas orfan. Vom vedea că el ne mai având de la cine să capete cele pentru traiu, se sileșce, ca el singur să și le câștigue. Își încórdă puterile, muncește incontinuu și astă muncă a lui 'i aduce pe lângă ródele materiale și ródele spirituale precum: curaj, încredere în puterile sale, statornicie, tărie de suflet și alte multe frumoșe însușiri, cari 'l fac fericit. Un ast-fel de fiu și-a găsit alți părinți, nișce părinți spirituali, prin urmare el nu e orfan.

Nu! nu un ast-fel de om e orfan, care și-a pierdut părinții, ci acela, care nu are o inimă iubitoare și nu a câștigat spiritului sêu știința! adevêrul acestor cuvinte 'l vom afla noi, dacă vom arunca o privire asupra unui

om, care nu are nici un simț de iubire, a cărui inimă e rece, asupra unui om, care nu iubeșce pe nimenea, de cât persóna sa.

Pe un ast-fel de om, 'l vom vedea orfan de amici, de prietini, retras din cercul ómenilor, retras de tótă lumea, pentru că inima lui e mórta, el nu póte iubi pe nici un alt muritor, de cât numai pe sine, pentru că el e un egoist. Pe toți el 'i întimpină cu răcélă, cu dispreț, din care causă ei se feresc de el, 'l ocolesc și caută cu orice preț ocasiune să 'l evite. Un ast-fel de om fără iubire, un ast-fel de egoist e fórte nefericit. El în vreme de nevoe n'are amici cari compătindu' l să 'l consoleze, n'are prietini, cari să 'i îndulcésca amarul. El nu are pe nimenea pe lume, de cât numai pe sine, la care tóte privirile 'i sunt așintite. Numai față de sine are iubire, numai față de sine afecțiune. Toți cei din prejurul sêu pentru el sunt nimica, pentru el nici că trăesc. Numai el să trăiască, să existe, de ceilalți nici habar n'are. În orbul sêu egoism crede, că el trebue să fie tot. Planuri infernale născocesc, lucruri nedemne comite, numai și numai, să 'și ajungă scopurile sale grozave. Nu sê uită că altul suferă din cauza lui!! Nu merită óre un ast-fel de om ura și disprețul fie-cărui? Și óre nu e nefericit un bărbat, care nu întâmpină simpatia nimărui care nu întâmpină alt-ceva, de cât dispreț ură, disconsiderare din partea ómenilor?..

Cea-ce e însă mai trist pentru un om fără iubire este pierderea simțului religios. Religia, la un așa bărbat nu are nici o valóre. Binefaçerile preserise de legea lui Christos, iubirea aprópelui și alte frumoșe învêțături sunt departe de el. Nu crede în nimica, nu adoréză alt ce-va, de cât banul. Aurul și argintul sunt idoli lui, tesaurul cel mai scump, după care alérgă cu lăcomie, și pe care caută să 'l câștigue prin cele mai mărșave mijlócce, prin înșelăciune, furt, ba chiar ómor, cari tóte sunt contra religiunei

și moralității. Viața omului fără religie, fără morală e orfană. Orfan e așa dar un om care nu are iubire, a cărui inimă e coplesită de egoism!

Cel ce nu are o inimă iubitore e lipsit de ori-ce virtute. Patriotismul, care înalță pe om, în inima lui n'are loc. Un atare bărbat nu lucră spre binele patriei sale, fiind-că el nu o poate iubi și fiind-că interesele 'l lăgă numai și numai de persóna sa. El nu mai are nici patrie. A pierdut tot, ce poate fi unuia mai scump. E de tot orfan. Petrarca dice „Chi non ama non ha cuore“ „Cine nu iubesece nu are inimă.“ Omul fără inimă e un simplu corp. Cel ce nu iubește, numai cu corpul trăește și așa rămâne orfan de suflet.

Mai nefericit și mai orfan e omul, dacă nu a câștigat spiritului său știință. Știința lățește cercul cugetărilor omenești 'l face pe muritor să pătrundă în cugetarea sa mai adânc, 'l face pe el să ajungă cu mintea la unele lucruri mai înalte, cari 'i procură lui plăcere și bucurie, de care unul, care nu are știință nu are parte. În mintea acestuia e un întunec grozav, în care totul dórme într'un „dolce farniente.“ Spiritul lui zace în o letargie vecinică, într'un somn adânc, din care nu 'l poate deștepta nici chiar natura cu frumusețile sale. Asupra unui om fără știință, acestea nu fac nici o impresiune. El nu le știe apleția. Natura pentru el nu are nici un farmec, pentru că el nu poate explica frumoșele ei fenomene, pentru că el nu o cunoște. El vede, ce e drept, tóte în jurul său, însă nu 'și poate da sēma cum au ajuns ele acolo și prin ce întâmplare! Câtă bucurie nu simte un om cu știință, care tóte acestea le știe, care cunoște armonia lucrurilor din natură, care cu spiritul său a ajuns a constata a tot puternicia lui Dumnezeu.

Linée dice: „Studiul naturei este calea cea mai sigură și facilă, care duce la D-deu.“ Unul fără știință nu

poate ajunge pe o ast-fel de cale frumosă, nu poate avea o așa mare bucurie, ca acela care cunoște natura.— O mare petrecere găsește omul în operile diferiților bărbați renumiți. Cu câtă plăcere nu citește el o carte, care nu coprinde în sine alt-ceva de cât trumosul, adevărul, de cât aceea ce ridică și înalță spiritul omeneșc. Un om fără știință nu știe aprecia așa ceva, el rămâne orfan de petrecerea ce i ar putea-o procura o ast-fel de carte!...

Mulțumirea internă, ce o are omul cu știința și bucuria lui, când prin studiu mult a ajuns în fine a inventa ceva, așa de esemplu o lege, un principiu, sau o mașină, e nespus de mare. Archimede aflând legea greutateii corpurilor în apă, de bucuria cea mare, de care era coprins, își uită că era gol și alergând în oraș începu să strige în gura mare „Evrice!“ „Evrice!“ Un om fără știință e lipsit de o ast-fel de mulțumire internă, de o bucurie atât de mare, e lipsit de astfel de momente fericite!...

Știința aduce glorie, renume, iar neștiința acopere pe omu cu un vël, prin care nimenea nu 'l poate vedea.

Kepler, Nevton prin știința lor aflând legile mișcărilor corpurilor cerești, s'au făcut renumiți, nemuritori. Omul fără știință îndată după mórte este uitat, nimenea nu 'l mai pomenesece. Prin știință omul se face stăpân peste natură, e în stare s'o înfrineze, să depărtese pericolele ei, care posibilitate celui fără știință nu 'i este dată, ci acesta e orfan de ea. Franklin inventesă parafulgerul, tăcându-se tot d'o-dată bine-voitorul omenirii.

Știința pentru om e un asil de mângăere în timpuri grele, în timpuri de nevoi, în zile de durere. Montesquē dice: „Știința a fost pentru mine cea mai bună doctorie contra supărărilor dîlnice, nu știu să fi avut vr'o durere, care să nu fi fost vindecată prin studiu.“ Chiar răsboinicii cei mari în zile negre 'și alungau uritul și supărările prin ocuparea cu ști-

înțele. Alexandru cel Mare 'i se ura câte-o-dată de luptele multe și în astfel de timp se ocupa cu cetirea cărților științifice, mai ales cu cele istorice! Pe cel fără știință necazurile adesea 'l copleșesc atât de tare, în cât 'l descurajază, neaflând el nici o mângăere, fiind orfan de consolațiune!!!

În urma celor espuse se poate constata, că nu acela, care și-a pierdut părinții e orfan, ci acela care nu are o inimă iubitoare și n'a câștigat spiritului său știință. Siléscă-se fie-care a 'și cultiva inima cât se poate de bine, siléscă-se a o îmbrăca cu haina iubirei, siléscă-se a câștiga spiritului știință, destulă, căci numai atuncea va putea fi fericit.

SULLA.

CRONICA

RUGINA GRĂULUI

În una din zilele căldurose a le tórnei 1885, Satul X., din județul Y., era în frământare. Popa striga la preotésă să 'i dea potcapiul cel nou, sătenii se adunau la cârciumă să se consfătuiască până la cât să lase la învoială, datornicii conașului stau pe gânduri, cârciumarul devenea mai obrasnic, jitarii pe furișele eșiau din cârciumă și porneau la câmp, isprăvniceii și logofeții 'și puneau șelele pe cai, slugele curții se apucau de trebă, Notarul alerga în fugă la câmp s'aducă pe d-nu Primar. În fine o mare mișcare domnea peste tot locul căci văcarul satului dăduse, peste tot, de veste că, colo sus, de pe deal a zărit butea conașului venind la moșie.

Conașul se făcuse așa de rău și nemilos de când avea Igături directe cu Ministerul domeniilor!

Conașul făcea și politică multă și nu 'l vedeai cu lunete la moșie. Bietul nea Stan, epistatul, (tip ce se perde de slugă credincioasă) care albise în asemenea slujbă, n'avea putea să mulțumescă pe conașul cel nou care luase moșia în arendă de la Stat, și tóte se descărcau pe capul său până și în aceea că tot el era de vină că nu plouă, căci n'adunase toți pușcașii din sat la câmp a slobozi pușci ca să se adune norii și să cadă plóea pe holdele conașului, cum dicea conașul că »dice știința«

Bietul nea Stan, călare pe deșelate, eși în-

înțea conașului la capul holdelor și ofta adânc, gândinduse la ce 'l mai ascéptă.

Conașul dișe visitiului de opri caii.

— Bine ați venit sănătoși conașule pe la noi, dișe Nea Stan descălecând și rămânând cu pălăria în mână.

— Nu sunt sănătos, mă, am răcit de nădușelă pe drum, adăogă agricultorul de cabinet. Dar de ce n'ai făcut șanțuri să nu trecă Noctueta în holda d'alături.

— Ce să trecă boerule?

— Noctueta ignorantule, n'ai auđit tu că am descoperit'o noi la Minister.... un vierme care.....

— Dar n'avem viermi dăia și nici Lăcuste ca să facem șanțuri. Avem fluturi și mușci cari sbóră și peste șanțuri, ca să se ouă unde le place și acele ouă se prefac în viermi...

— Taci profanule, provincialule, să nu 'mi dai tu mie lecții de entomologie dișe conașul și se dete jos prin grâu. Când eși conașul din grâu se supără foc căci i se feștelise pantalonii jos cu un fel de praf ruginiu.

— Dar asta ce mai e?

— Rugină, conașule. S'a făcut așa din neguri la grânele semănate mai de vreme. Dar dacă o da Dumnezeu să plouă se spală rugină că doar nu e grâu însipiat. Eu nu sunt de vină căci dacă pot să mă bat cu málura și tăciunele vărúind grăul, cum m'a învățat fostul meu stăpân, în potriiva ruginii n'am auđit că e ceva.... afară numai dacă n'aduceți séménță din un loc mai secetos vara ca al nostru, ci s'el fi adus din un loc mai umed de cât al nostru.... așa 'mi spunea...

— Taci ignorantule, se răști conașul și scoțénd din busunar nișce cărțicele ceti cu glas tare într'una, că începură să se adunelume prin prejur:

»Manual complet de agricultura aprobat de onor Minister al Cultelor și instrucțiunei publice, cu No. 13768, ca carte didactică pentru Seminarii, Scólele normale și în deosebi pentru scólele rurale, de S. P. Radianu, București 1881.

»Rugină provine din dezvoltarea unei ciuperci numită *Puccinia*. *Puccinia* se dezvoltă mai întéiu pe măceș de unde trece pe cereale, de aceea vegetația ei s'a numit *altrenată*. Fig. 35.

»Ce urmésză d'aici?

»Urmésză că cerealele nu trebuiesc nici odată cultivate pe lângă păduri, unde se află măceși, căci numai ast-fel le putem scápa de rugină.«

Dupe ce ceti conașul și ómenii 'și făcuseră cruci auđind cum se scrie cărțile de plugărie în România, conașul începu a injura pe nea Stan că de ce n'a tăiat măceșii. În qadar se siliră ómenii a 'l convinge că nu se pomeneșce să fi fost vr'un măceș p'acolo.

Conașul nu voi să asculte și totă vina cădu pe biet nea Stan.

Învățătorul satului care venise și el acolo, atras de gura conașului și nefiindu'î frică că va rămânea fără slujbă de ore-ce șcia că revisorul e om de trebă, întrerupse pe conaș cu următoarele:

— Să am ertăciune domnule arendaș, n'aveți dreptate. Și ca probă poftim în grădină la mine — să'mi fie cu ertăciune — unde veți vedea destui măceși ce am adus pentru ca să învăț băeții să altoiască; alături am semănat — spre încercare — puțin grâu ce am căpătat și eu, de cel adus din străinătate și pe care 'l am pus între măceși; nici un fir n'are rugină.

Rugina (*uredo cerealium*), conașule, e uă ciupercă microscopică și care se dezvoltă și se hrănește mai ales pe grâne și orze pe care le opresc din dezvoltare, le strică paele când e multă rugină la formarea spicului și care se produce, dupe câte șcim chér din practică, numai dupe neguri reci și umede urmate de ploii și secete precum și din schimbări ale timpului....

Conașul 'l întrerupse, surîdându-i dulce de față cu ómenii, dar 'i șopti la ureche:

— Nu sunt conservator că te ași bate cu biciul fără jenă. Sunt...., te voi lovi ca să te dóră mai réu. Nu 'ți e permis a contradice un funcționar al Ministerului agriculturii. La revedere, vei auzi în curând de mine!

Bietul învățător 'și scontă léfa la cărciu-mar dându-i jumătate și plecă la revisor căruia 'i spuse întimplarea. Acesta, om de inimă, 'i strânse mâna și 'l asigură că n'are să se témă de nimic.

Nu trecu însă multă vreme și conașul 'și împlini făgăduiala. Primarul și subprefectul trecuse de vr'o 3 ori aútea lucruri réle în registrul de inspecții al școlii și ministerul dădu afară pe bietul învățător.

—
In satul X, sătenii cred că scena petrecută lângă holda de grâu a dat naștere circulației de deunăđi a d-lui Sturza către învățători prin care 'i pun la discrețiunea Primarilor și Subprefecților și cărei 'i datorésă a lungarea unui bun învățător.

C. C. Datculescu.

O nouă dispozițiune relativă la inspectarea școlilor rurale

D-l prim-ministru Ioan Brătianu, într'o đi a anului 1884, fiind întâmpinat pe peronul gării din Botoșani de un mánunchiu de învățători rurali, le-a vorbit în termenii aceștia: „Sunt fericit de a vă vedea, d-lor învățători ca să vă spun că, dacă liceele și universită-

țile sunt statul-major al instrucțiunei, școlile primare sunt aceea ce în limbajul militar se numeșce grosul armatei; și că, precum un stat-major, fie cât de iscusit, nu ar putea nimic sau prea puțin fără o armată valorosă prin ea însăși, tot așa nici liceele și universitățile nu ar putea nimic fără învățământul primar, carele este temelia instrucțiunei secundare și ai cărui apostoli sunteți d-vóstră. Vă strâng dar mâna cu iubire și vă îndemn pe toți la muncă neobosită și consciinciosă.»

Frumóse și memorabile cuvinte! Dar de ce nu'î a întrebat d-l Brătianu și despre suferințele lor? căci, Dómne! multe ar fi mai avut a'î spune.

Eu cred că dacă dânșii ar fi divulgat atunci traiul lor cu administrația, și dacă d-l Sturza ar fi fost presinte, astăđi d-sa era scutit d'a mai lua o nouă dispozițiune relativă la inspectarea școlilor rurale; adică aceea prin care se dá dreptul prefecților, subprefecților și primarilor d'a încheia și dânșii procese în registrul de inspecție al școlilor săteșci.

Multă bucurie trebuie să aibă acești funcționari; căci până acum nu prea puteau desțitui cu înlesnire pe învățătorul neagreat lor; dar de ađi înainte, lucrul e fórte ușor: îndată ce vor vedea pe vre-un învățător că nu cedéză voinței lor, n'au de cât să începă a'î încondeia în registrul de inspecție al școlii, să înainteze procesele și după trei-patru repetiri consecutive, Ministerul îl dá afară, și ast-fel scapă de dânsul.

Ei bine, Domnule Ministru, nu v'ați gândit D-vóstră că unii din învățătorii rurali sunt ómeni independenți și nu voesc a se amesteca în frământările politice ale administrației?

Ce, vreți ca — în alegeri d. e. — dacă un dascál nu 'și va năbuși vocea consciinței, să fie dat afară și lăsat cu nevasta și copii pe drumuri? Apoi D-vóstră vă plac caracterele energice, și acestea nu se forméză prin imoralitate.

N'ați auzit de un biet învățător din Dobrogea care din cauza neomenóselor persecutări ce îndura de la prefect, și-a cerut transferarea în cel-l-alt județ, și nici acolo nu'î lăsat în pace? căci dușmanul de ispravnic vecin îl înegresce mereu înaintea d-stră prin calómniile mincinoșe, ca dór de 'l-ați revoca, ceea ce vă cred prea înțelept pentru a face, de ore-ce e unul din cei mai buni și capabili ce avem în țară.

Iată câte-va din rândurile ce'mi scria acest dascál, mai đilele trecute: „Causa care m'a făcut să cer permutarea a fost, că timp de 4 ani, de când prefectul jud. Y.... X. X. fu pus în capul acelu județ, am asistat în destul la o scandalósă situațiune ce el a creat-o cu osebi școlilor și învățătorilor și ca-

re din moment în moment amenință a deveni foarte acută, lucru care a indignat și pe cel din urmă om. Ast-fel eu mândru de simțul meu de învățător, nevroind a recurge la mijlocele umilitoare și degradatoare pentru a deveni agreatul său, am preferat permutarea, căci m'am convins în de ajuns că răul înăscut și cultivat în acel om nu se poate combate nici odată, că rațiunea cu atât mai mult este învinsă când pasiunile sunt imorale și corupte. La acest prefect nu joca rolul principal interesul serviciului ce-i este încredințat, ci pur și simplu numai interesele sale particulare și materiale, din care cauză a nenorocit o mulțime de oameni, chiar și țărani.“

Ei, vă place Domnule Ministru? ore acest învățător daca s'ar afla ađi în județul de alături ar mai avea nevoie prefectul ca să'l acuse mult, pentru a 'l revoca? Nu! căci lar svérli ca pe o măsca rea.

De aceea, Domnule Ministru, vă rog, pentru Dumnezeu, reveniți asupra acestei dispozițiuni și revocați-o; căci alt-fel, ne veți priva de o mulțime de învățători buni, de la cari se așteptă mult, și a căror apostolat a dese ori e frate de cruce cu martirul.

Un amic al poporului.

FILOXERA

Flagelul care a bătuit viile Franței în 1837, când 'i-a adus pagube de milioane, s'a ivit și în unele din podgoriile noastre din țară.

Și acesta este cu atât mai de îngrijat, cu cât viticultura e una din principalele noastre surse de avuție națională.

O insectă păcătósă, cunoscută sub numele de *filoxera*, ce suga seva viței, este inamica de care voi să vorbesc.

Ea există de mai mult timp în România, dar nu s'a băgat de seamă și s'a dis că e rugină, mană și altele, însă acum s'a constatat bine și a atras atențiunea tuturor; căci — deși mică în cât nu se poate vedea cu ochiul liber, și de și nu se dă imediat pe față, însă — prăpădește viile cu desvêșire.

„Acastă insectă destructoare, ȃice un mare proprietar, nu se cunoșce în anul dintăiu, ci ea intrând la rădăcină, distruge via cu încetul; întăiu frunza

e mai mică, apoi strugurii nu se coc bine, și în cele din urmă se usucă, de și la început, când intră filoxera, o excitésă și un an duoi produce mult mai mult.“

S'a preconisat diferite mijloce pentru stărpirea acestei parasite, Francia a pus un premiu de $\frac{1}{2}$ milion pentru acela care va găsi un remediu sigur, însă până ađi nu s'a putut afla leacul.... infailibil.

Dar după experiențele din urmă, se afirmă de unii că mijlocele cele mai sigure și tot d'o-dată mai practice pentru înlăturarea acestui rău, ar fi următoarele:

I). Sau în timpul ernei să se facă la fie-care butuc de vie câte o copcuțiță, unde să intre apa din zăpadă și insecta dispere; căci umiditatea este mórtea filoxerei, și nu e adevărat că făcând acesta ar îngheța viile.

II). Sau, primăvara să se tae vițele, cum se curăță de obicei, să se facă copecă la rădăcină, și să se tórne naftalină în copecă; căci vițele care se vor trata ast-fel nu vor mai avea filoxeră.

III). Sau, să se tórne țiteiu pe petecul de vie filoxerat; căci nu se va mai găsi nici o filoxeră, și nu numai în locul unde se va turna țiteiul, dar în tótă via.

Povățuim pe sătenii noștri cari au vii filoxerate să încereze aceste mijloce, și rugăm pe cei în drept a se preocupa cu tótă serioșitatea de nimicirea acestei plăgi; căci este o cestiune arđetóre, și ramura asta — viticultura — fiind susceptibilă de propășire în țara noastră, ne-ar putea aduce mari avantagii dacă ar fi bine îndrumată și i s'ar da o cultură mai prudentă.

„Viile, ȃicea odinióra D-l Voinov în Parlament, pot să aibă un viitor mare la noi, daca vom căuta să le dăm o cultură mai sistematică și înțelptă; și daca guvernul și Camera se vor ocupa la timpul oportun să le deschidă debușeuri, sunt sigur că viile noastre ne vor da un mare folos,

atât în privința consumațiunii interioare, cât și în privința exportului.”

I. Aristotel.

Plugul Tilbury și Regeneratorul livezelor.

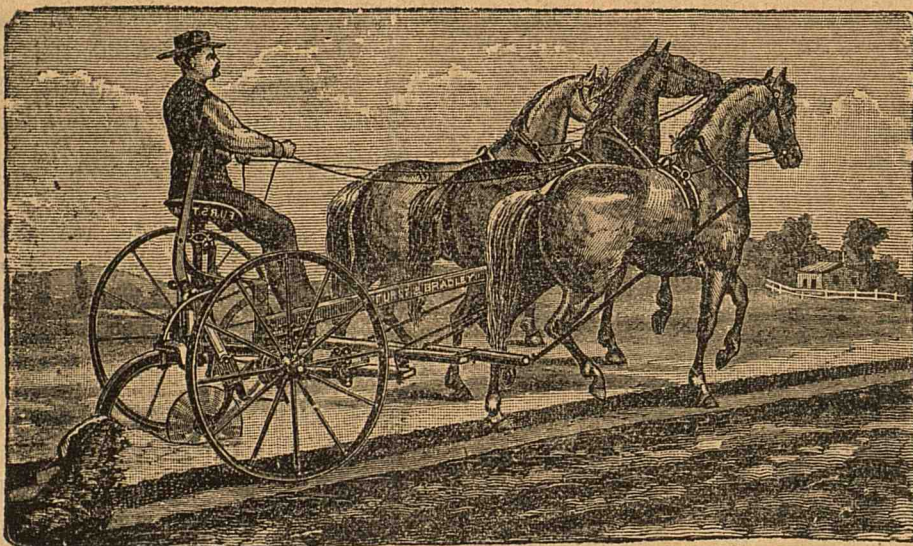
În numărul 16 (an II) al *Gazetei Sătănului*, d-l Datculescu, în un articol intitulat *Arăturile în fuță*, a pomenit și plugul Tilbury, care era uă noutate a anului de plug american pentru arături în față [arătura a doua].

Procurândune o gravură mai deslușitoare a modului conducerei și lucrării a acelu plug, publicăm explicațiunea ce 'i o dă d-l Pilter, d'asemenea și a noului regenerator de livezi.

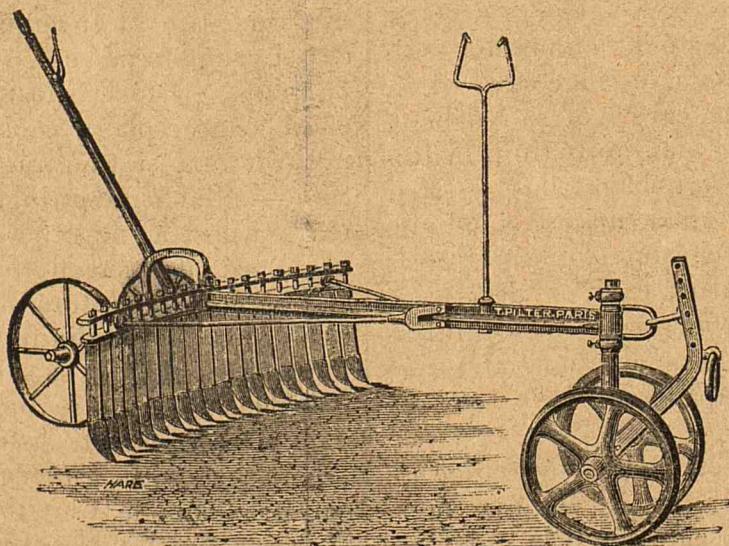
Plugul Tilbury este negreșit una din

invențiunile americane cele mai demne de a atrage băgarea de sémă a agricultorilor din Europa. Cu acest plug se pôte ara în uă ți, uă întindere îndoită de mare de cât se pôte ara cu cele alte pluguri. Lucrătorul care conduce tragătorii, nu se oboșește și ast-fel muncește mai mult. Dupe capră se pôte regula, instantaneu, lărgimea și adâncimea brasdei, putânduse ridica fierul, ca să n'ajungă de pământ, când se întorce la capul brasdei sau se duce acasă. Greutatea acestui plug e de 280 kilogr. fiind construit mai numai de fier și oțel.

Regeneratorul livezelor e un fórte nou

Plugul Tilbury în lucrare; (a se vedea articolul relativ din acest număr).

Regeneratorul de livezi (a se vedea articolul relativ din acest număr).

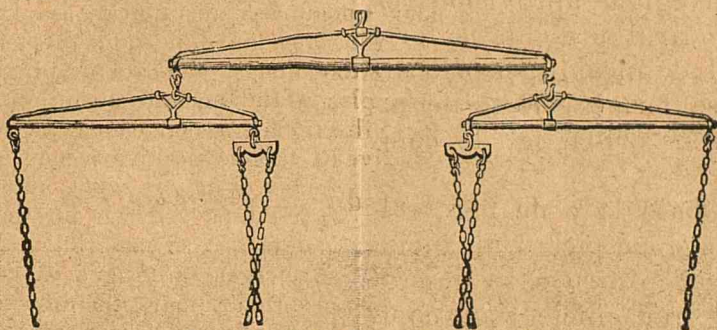
instrument, pentru regenerarea sau reînnoirea livezelor.

Pentru a se conserva erburelor toată vigórea lor, e trebuincios chér în pământurile cele mai bogate, d'a se lăsa să pătrundă, din când în când, aerul printre rădăcini.

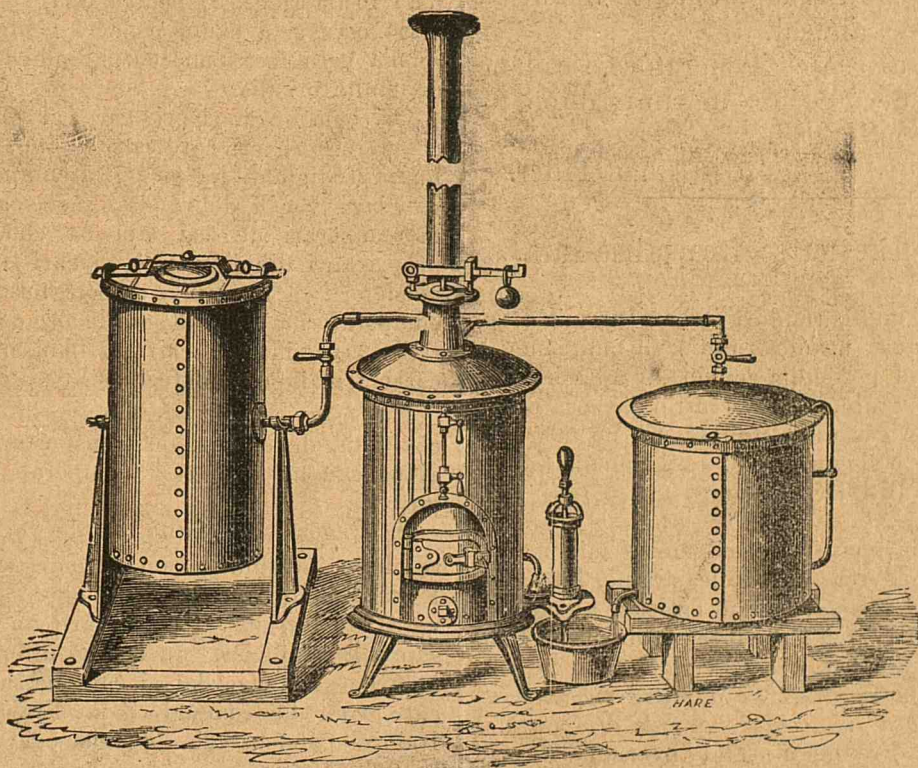
Regeneratorul livezelor se compune din o serie de cuțite tăioase, tăind érba în tășii înguste și lăsând să pă-

trundă aerul printre rădăcini. Acéstă lucrare e îndestulătoare pentru a se îmbunătăți livezele și numai e nevoie d'a se semăna semințe noi. Prin acéstă lucrare, mușchii, cari sunt ast-fel de stricători erburelor, se destrug și nu mai e trebuință d'a se întrebuița boróna făcută din lanțuri.

Crucea de fier găurit, înfăcișată de gravura de mai jos din acest număr,

Crucea Howard de fier găurit (a se vedea articolul „Plugul Tilburi și Regeneratorul de livezi“ din acest No.)

Aparate de copt cu abur (a se vedea articolul relativ din acest număr.

pentru înhămatul cailor la regeneratorul livezelor, la boróna, precum și la or-care alt instrument agricol, e de sistemul Howard și e recunoscută ca cea mai practică. E construită de fier găurit și foarte trainică și ușure.

Cu acéstă cruce tragerea cailor e regulată și egală și ești sigur că nu se va rupe sau deranja.

Th. Pilter.

Aparate de copt cu aburi

Aparatele de copt cu abur — precum arată desenul din pagina precedentă — constau din un generator cu abur, un cașan cu basculă și din uă cadă. Generatorul e prevădut cu uă supapă de siguranță, cu o pompă alimentătoare a generalisatorului și cu robinete pentru nivelul apei, pentru a se putea supraveghia aprovizionarea cadelor etc. Focarul presentă uă foarte mare suprafață de încălđit, și prin urmare, aburul se formăse foarte degrabă. Se pôte arde ori-ce fel de combustibil.

Cazanul cu basculă e de fier galvanizat, pus pe două picere de tuciu, putînd fi aplecat pentru a se deșerta (cazanul) când rădăcinele s'au copt.

Cada d'asemenea e de fier galvanizat și are un acoperemēt îndoit în care trece aburul.

Se construiesc generatoare, cașane și cădi de diferite mărimi dupe felul întrebuintărei.

Th. Pilter.

Cu o flóre nu se face primă-vara.

În mai multe rânduri 'mi-am permis a reclama contra neadevărului*), astăđi, încă o dată, (fiind pe deplin convins de adevăr) ăie: Să nu ne grăbim a face într'o ăi, ceea ce nu se face de cât dupe ani, să nu ne măgulim numai de o singură flóre, căci Românul ăie: *cu o flóre (d-l Dr. Freytag) nu se face primă-vară.*

De la începutul carierii mele, 'mi-am format convingerea că rasele străine, introduse în țară, la început promet ore-cari avantaje; dar, nu au avut și nici vor avea un sfirșit bun, și acēsta din cauza că *nu s'au luat în considerație posibilitatea de a putea menține rasa introdusă în aceiași stare de desvoltare.*

D-l Dr. Freytag a arătat guvernului**) prin d-l raportor care ăie: *a cules, ăie în raport, un bogat material pentru scopul de a stabili dacū rasa arabă sau engleză, este mai proprie unei încrucișări, cu rasa noastră cabalină, etc.*

Acēsta este sfătuirea magistrului. De vro-

*) Veđi „Gazeta Săténului“ No 2 din 20 Februarie 1886.

**) Veđi „România Liberă“ No. 25, 33 din 11 Ianuarie 1886.

ăi, așteptați puțin până se va pronuncia, și în urmă, puneți în aplicare sfatul, și veți vedea la ce rezultat veți ajunge. Eu însă, vă rog *înfierați, spre ne uitare*, și apoi desprețuiți sfatul meu: *Pentru a ameliora animalele din țară, împrumutați metodele zootehnice de la engleji (străini) iar nu animalele lor.* Va veni timpul când se va dovedi, că sfatul meu, nu este de cât: o simplă legătură, *care leaga faptele reale și constante.* La început sfătuirea mea, va fi luată în ușor, de mulți din aceia cari ăie: *m'am născut creștin, creștin voi să mor, sau, așa am apucat, așa voi face;* dar, vă asigur, nu dupe mult timp, făcându-se deplină lumină și judecată dréptă, cu toți vor reveni, și sfatul meu de astăđi și va lua autoritatea sa, fără a mai cădea. În sciință este dovedit că faptele positive rămân, și teoriile, când, *în loc de a uni fapte,* autorii să forțedă a le *îndoi* dupe vederile lor, în acest cas teoriile cad fără a se mai ridica. D-l Dr. ăie: *d. e. să mergem în Anglia să cumpărăm cai.* Căți proprietari mari din diferite țeri nu s'au dus în Anglia, pentru a alege și cumpăra cai buni, în scop de a forma rasa? Mulți, dar n'au fost fericiți. Și pentru ce?

Să cercăm a căuta pe acel pentru ce, care n'a prea fost cunoscut, fiind-că n'a fost de multe ori ăis.

Ori cum ar fi, și ori care ar fi trimisul, cumpărătorul, ori care iar fi cunoștințele și buna credință — nu va putea cumpăra de cât caii cari vor fi de vëndare; cei cari au fost în cumpărări de cai știu că chiar pentru proprietarii din localitate, și cari cunose pe vëndători, să întâmplă, și pôte tot-d'auna, că cumpărători n'au ce alege, de ore-ce, acei cari 'i să presintă ca cei mai buni, nu sunt de cât cei mai puțin defectuoși.

Nu este ast-fel? fără a vorbi de suma cheltuită, de diurne, de transporturi, și dacă ajung sau nu toți caii cumpărați, teferi în țară.

Să trecem și la fapte, că de vorbe late, și rezultate închipuite, suntem îndestulați. Esemplele din trecut ar fi bine să ne servescă de lecțiune. Fără a face un istoric asupra herghelielor, sau asupra diferitelor metode ce s'au succedat și care ne sunt cunoscute, voi ăie numai că în Franția de la 1666 și până astăđi, s'au succedat prin depozitele de armăsari, calul englez, arab, etc., în fine astăđi ca tip predominant, destinat a regenera rasa cailor, este calul numit *normand*, crescut în localitate. Din acēsta reese, că o confusiune a predominat continuu, de ore-ce știința zootehnică nu era încă stabilită, și putem ăie, că *ignoranța și autoritatea țineau locul științei.*

Asupra acestor cestiuni sunt sume de fapte, vom cita câte-va: Ludovig al XIV a lu-

at decisiunea a importa mai multe *iepe*, din Turcia, Barbaria etc.

Omenni însărcinați cu această misiune au procedat ast-fel: Înainte de a părăsi locul lor natal, o parte din *iepe* au fost pentru a fi bătute de armăsari din localitate. Apoi ajungând și debărcând pe teritorul Franciei, au fost ținute în partea cea mai meridională a Franciei până când ele au fătat, alăptând aproape de un an pe noii născuți, tot în dsa localitate. Dupe această au ales un seson favorabil și le au dus la o herghelie numită Saint-Léger, aproape de Versailles, unde la o epocă convenabilă le au dat din nou la armăsari și anume: Unele au fost bătute de armăsari din locul lor, altele de armăsari engleji, și de armăsari francesi cei mai buni ce aveau.

Autorul dize: »cu toate precauțiunile luate, »productele n'au fost ceea ce trebuia să aș- »tepte: nici un cal bun.»

Pentru a nu fi prea lung, să termin pentru astăzi, unindu-mă cu I. B. Husard, care, încă pe la 1790 dizea: «S'ar încerca în za- »dar a multiplica și regenera rasele noastre de »cai prin încrucișare (corcire), în starea în »care sunt ele astăzi; încrucișările au fost »adesea admise, dar preceptele care trebuia »a le conduce, cu totul necunoscute, pentru »a putea aștepta rezultate bune.

»Pentru a putea înlesni efectele bune a le »încrucișării, trebuie mai îmiéiu a face ca ra- »sele noastre să ajungă la perfecțiune, la punc- »tul de puritate care le caracterisă etc.

Un medic-veterinar.

Înpletiturile de pae de la Coțotenești

În numărul trecut spunem că d-l Grigoriu ne-a trimes mai multe feluri de înpletituri și pălării de pae și că am rămas cu totul satisfăcuți de dibăcia elevilor d-sale.

În atelierul scólei mixte gradul I din Coțotenești (jud. Putna plasa Răcăciuni) se lucrează 8 feluri de pălării, atât albe cât și colorate. Înpletitura mai grósă e foarte reușită și am văduț pălării aduse din străinătate, ordinare, mai réu lucrate. Înpletiturile fine, judecând că elevii d'abea de la 15 Decembrie au început acest gen, le găsim bune și credem că elevii se vor perfecționa în lucru și pălăriile eșite din mânele lor se vor putea pune alături cu cele din străinătate care sunt producțiuni de-a-le fabricelor unde se cose cu mașina. Cele dintei credem că sunt mai solide.

Din 75 elevi ce urmésă regulat scóla numai vr'o 15—20 nu sunt în stare să lucrede

fin, toți cei alți merită să fie premiați pentru lucrul lor.

Felicităm din inimă pe d-l Grigoriu și pe elevii săi. D'asemenea și pentru buna idee ce a avut d-l Grigoriu d'a înființa, și în scóla No. 1 de băeți din Tîrgul-Ocna uă asemenea mică industrie românescă, care numai de speculă nu este.

»Un singur elev al meu din Cl. IV a fost în stare să instruiască pe toți elevii, așa că ei sunt în puțință a lucra ca și noi“ ne scrie d-l Grigoriu ceia ce probésă modestia sa. Materialul de pae dize învătătorul că le lipsesce acum, și mai ales pae de alac,—pe care de alt-mintrelea d-l Grigoriu e dispus a 'l plăti.

Apelăm la persoanele cari doresc a încu- rajea pe elevii scólei din Coțotenești a 'și comanda câte o pălărie a cărei cost e foarte modest. Astăzi scóla are un mic deposit de 55 pălării de vëndare.

Specimenele de înpletituri și pălării de pae, se pot vedea și la administrația Tipografiei noastre.

Sătucénul.

CATECHISMUL AGRICOL

DE C. DE COUSSIN.

(urmare)

Animalele domestice.

Care sunt animalele domestice?

Boul, calul, óia, porcul, asinul, catărul, ca- pra, cănele, pisica, epurii de casă, albinele, viermii de mătase, galinaceele și peșcii, pe care animale ómenii au ajuns a le aduce din starea lor primitivă, în stare de domesticitate, și a căror moravuri s'au îndul- cit prin contactul societăței. Aceste animale locuesc și se hrănesc în curte sau în depen- țele ei, ne sunt trebuincioșe, indispensabile prin munca lor, carnea lor, laptele lor, lâna lor, pielea lor, etc.

În câte categorii se împart animalele domestice?

În patru, adică: animalele auxiliare, tre- buincioșe prin carnea și laptele lor; anima- lele industriale, trebuincioșe prin ceea-ce dă industriei și animalele accesorii sau de plă- cere.

Cum se pôte crea și perfecționa rasele animalelor?

Făcând încrucișări cu rase streine care se bucură de o mare reputațiune; aclimatând pe acestea; și mai ales crescând animalele sub influența unui climat priitor, unui pământ bogat și sărătos unde cresc erburele bune, iar în'ăuntru dând celor erbivore, în fie-care d'i hrâniri echivalând cu 2 kilograme 200 grame de fân uscat pentru fie-care 100 kilogr. din greutatea animalului în viață; în- treind sau împătrind această dosă dacă ani-

malul lucră, dacă dă lapte sau e pus la îngrășat; și, în fine, trecându-l încet (iar nu d'o dată) de la uă hrănire de mijloc și uscată la o hrănire îmbelșugătoare și verde, și vice-versa.

Care e valorea comparativă a substanțelor hrănitore?

100 kilog. fân, luzernă, trifoiu uscat: 400 kilog. luzernă, trifoiu verde și pae de secară; 300 kilogr. porumb, meiu, sorgho, verde; paele de grâu, de orz și de secară; 200 kilogr. Cartofi cruți; 90 kilogr. cartofi copti la abur; 60 kilogr. ovės; 50 kilogr. orđ, ověz, porumb; 40 kilog. grâu; 30 fasole și linte.

In ce constă înperechearea animalelor?

În alegerea celor mai frumoșe animale de amëndoué sexurile; se înperechiasă, se îngrijesc puii pentru a se înperechea la rândul lor până ce se obține rezultatele dorite: grație în forme, precocitate pentru îngrășat, aptitudine la lapte și muncă, abundență și finețe a lânii etc. *Ameliorațiunea raselor noastre prin ele însuși, deși se obține încet, dar e mai bună de cât încrucișarea cu rase streine* pentru că acestea sunt tot d'auna mai puțin rustice de cât vitele noastre și foarte greu se pot aclimate.

Cum se face încrucișarea cu rasele străine?

Se înperechiasă cele mai frumoșe vaci, epe etc. din rasele noastre cu cei mai frumoși tauri, armăsari etc. de rasă streină; produsul acestei prime încrucișări se numește întieul metis sau »jumătate sânge«, ca e, înperechiat cu un alt »pur sânge«, dă un al doilea metis; se procedă ast-fel până se capătă un »sânge-perfect«. Prin înperecheri și încrucișări, se substituie raselor comune slăbănoge, diforme, rase de animale frumoșe; se regulează formele; se dă ușurința și eleganța calului; finețea lânii oilor; aptitudinea pentru laptele vacii și caprei; precocității la îngrășare porcului, mielului, bouului, păsărilor, și frăgețimea cărnurilor lor.

In ce constă aclimatațiunea?

În meșteșugul d'a introduce în țară plante și animale streine a căror cultură și creștere pôte să fie folositoare industriei noastre agricole, măbind veniturele și îmbunătățind bunul trai al societății.

Se aclimatează uă plantă sau un animal obicinuindul cu incetinelul d'a trăi și a se reproduce cu totă influența climatului, hrănirii și obiceiurilor diferite ale țărilor de unde sunt de tel, până ce constituțiunea lor se schimbă și se potrivește cu condițiunile noiei lor existențe. Fie-care fel de pământ are fauna și flora ei deosebită, trebuie ca o grădină de aclimatare să coprindă, în întinderea ei, pământuri mlăștinoșe, argilose, argilo-calcarose, calcarose, argilo-nisipoșe, și ni-

sipoșe, cu diferite expozițiuni pentru a coprinde toate condițiunile cerute.

Cum trebuie să se trateze animalele domestice?

Trbuie lóte cu binișorul căci animalele când nu sunt brutalisate vin slobode și de bună-voe la noi, se pun fără spaimă la dispozițiunea noastră, și chiar ne mângăe; pre când animalele crescute rău devin rele, capricioșe, fug de noi, caută să se apere de atacurile noastre și să se răsbune de loviturile ce le dăm pe nedrept.

De ce animalele sunt mai apropiate omului bun de cât celui rău?

Fiind-că înțeleg, în privirile noastre, dacă suntem pentru ele bine sau rău-voitori, animalele tinere și toate animalele crescute bine se apropie cu înlesnire de ómenii blândi, se obicinuesc lesne cu dânșii, sunt tot d'auna fericite când pot fi plăcute și utile și dispuse a ne servi la nevoie.

Ce trebuie să facă omul dupe aceste considerațiuni?

Fiind-că răbdarea, dibăcia și blândetea sunt mijlócele sigure pentru a perfecționa creșcerea animalelor domestice, cel ce creșce animale nu trebuie nici o dată să strige la ele, să le brutalisese, să le lovescă fără pricină, să le pue la uă muncă prea grea și să le pună la încercări cari pot fi mai presus de inteligența lor, de óre-ce natura le-a dotat cu un sentiment de dreptate ce le fac să înțelégă că, îndată ce au greșit, trebuie să priimescă îndată pedepsă ce li se dă, și, că, dacă se brutalisese fără cuvânt, devin, încetul cu încetul, neascultătoare, supărăcioșe, vrăjmașe, capricioșe, rele, sfârșind prin a se revolta și 'și dau séma, mai curând sau mai târziu, că sunt mai puternice de cât conducătorul lor, 'și fac voințele, și n'ascultă mânei ce le conduce de cât când sunt silite prin putere și prin lovituri.

Cum trebuie să se îngrijescă și să se înhame animalele?

Se caută, în timpul acestor operațiuni, ca animalul să nu 'și pėrdă răbdarea, lucrând cu îndemănăție, iute și fără supărare; nu trebuie nici o dată să credă animalul că 'ți e frică de el, mângându-l cu băgare de séma, făcendu-l să pricėpă că nu voiesi să 'i faci rău; conducéndule cu curaj și îndemănare, obicinuesci animalele să cedese unei puteri superioare și neînțelese contra cărei le este peste putință d'a opune cea mai mică împotrivire. (va urma).

UĂ LUNĂ PETRECUTĂ

IN GRĂDINA ZOOLOGICĂ DE ACLIMATAȚIUNE DIN PARIS.

XIII.

Înainte grajdurilor sunt stabilite șaleturile *Lamelor*.

Lamele sunt cămilele Lumei-Nuoi, locuiesc înalte șesuri ai Cordilierilor și descind până în Patagonia. Se cunoșce patru specii, două ce trăesc în stare sălbatecă și două [*Lama* & *Alpacaua*] ce s'au domesticit de Indieni. Lamele nu servesc numai d'a produce prin lâna lor frumoșele materii ce pörtă or-ce femee... elegantă, dar sunt utilizate și ca animale de povară și transport. E de observat că globulele sângelui la Lame și Cămile nu mai sunt circulare ca la cele alte mamifere ci eliptice. Carnea lor are gustul cărnei de ôie. Nu numai lâna lor fină dar tôte cele alte calități ca animal de lapte, de povară etc. face ca societatea de acilmetațiune să încerce a le acimata, împreună cu chiar Alpacalele, în Pirinei și Alpi, unde par a reuși. Pădurea de brad ce traverseși eșind din grajduri este locuită de *Renne*. Aceste animale sunt întrebuințate de Laponi și de Siberieni în serviciul de cal, cămilă și bou. Sunt sălbatece și domesnicite; acestea furnisază îmbrăcăminte calde și suple, lapte, carne, atelagiuri. Laponii norvegieni posed 79,000 după statisticele oficiale.

În dărătul parcului cu *Renne* este plantată o importantă colecțiune de *vie* ce provine de la pepiniera din Luxemburg. Grădina vinde, în mici cantități, vițe, rădăcini, butași etc. din tôte varietățile. În fața parcului cu *Renne* se găsece *roca artificială* unde *Muflonii* găsesc în miniatură râpele Pirineilor și Alpile. Imaginațiunea lor complectesă, de sigur, ceea-ce lipsesce realității, căci trăesc fericiți și muflonii din Corsica, Sardinia, Algeria, din Alpi și Pirinei se urmăresc pe acele potecuțe stâncose făcute din petre de mâna omului cu destulă artă în cât să le facă ilusiune.

XIV.

Între rocă și aquariul se ridică o construcțiune singulară. Acolo pentru întâia dată s'a vădut famoșă *Otariă* sau *Leoică* de mare, și *sirenă* și nu vei fi departe de adevăr. Ele trăesc pe cöstele septentrionale a le Californiei și aduc aminte prin formele lor stranii animalele ante-deluviane. N'au picere dar au notătoare cu cari se servesc ca quadrupedele ca membre și agilitatea lor pe pământ le desting de focle ordinare ce nu pot de cât a se târă cu greu pe pământ.

Otariile sunt de o docilitate și iubire către

gardianul lor rară, de necredut, stranie etc. etc. etc. se urcă (erau 2, acum a rămas numai 1 căci una a murit) în câte-va sărituri în vârful rocei de alăturaea basinului lor conținând 200,000 litre, numai dupe un semn se precipită în apă capul înainte. Acolo otariile devin veritabile *sirene* sărind d'asupra elementului lichid ca pescii sburători, cad descriind curbe graciöse și făcând din apă spumă în jurul lor. În același basin sunt reunite 2 sau trei *Phoce*; e curios de studiat inferioritatea acestora. Ele au picerele așa de scurte și ast-fel de acoperite cu pele că nu pot a se servi de cât pentru a se târă cu mare greutate, picerele acestor carnasiere amphibii funcționesă ca nisce excelente lopeți grație membranelor ce unesc degetele lor. Nu numai membranele, dar tötă organizația focelor asigură agilitatea mișcărilor lor în apă. Capul lor e rotund și förte asemenea capului de căne; capul interior prea dezvoltat, prea bogat în circomvoluțiuni; privirea inteligentă și blândă, ochii mari și atrăgători..... privindu-i, ceva magnetic te atrage de fința ce 'i posedă! În vechimea păgână erau privite ca trupele lui Dumneșeu din mare.

Tôte cunosc admirabil ora când gardianul le aduce a mânca și când le vești notând brusce în tôte sensurile, eșind d'asupra apei, întorcând capul spre ușa grilei ce înconjöră basinul și roca lor poți fi sigur că ora mesei va suna ca și când ai fi vădut ora la césul têu (2 și 5 ore) oh! oh! sunt exclamațiunile ce auți când gardianul intră la ele, bucuria și recunoșcinta *otariei* e analogă gudurărei unui căne, să auți lamentațiunile de bucurie! mai că sunt umane etc.

XV.

Revenind în marele drum, găsim la drepta *lăptăria*, aquariul și bufetul în fața parcului cu Antilope. Lăptăria e prea mult urmată în timpul sesonului frumos; se debită până la 600 ceșci de lapte pe și, eșind cald și spumegând de la țitele vacelor Bretone ce pasc în parcurile stabilimentului dând un lapte smântânos ce 'mi-a plăcut förte mult. Preumblătorii ocupă continuu mesele aședate în fața lăptăriei — singurul neajuns e scumpătatea.

(va urma)

C. C. Datculescu.

DIN LOCALITATE

La 12 curent era sorocit procesul în care d. V. G. Teodoru era dat în judecată pentru că ar fi ultragiat pe sub-comisarul Tânăsescu, în ziua de 20 Mai, în exersitiul funcțiunei sale. Tribunalul, găsind că delictul e politic dupe o divergență, în majoritate de doi compusă din d. Președinte M. Orlénu și de d. supleant E. Constantinescu și-a declinat competența d'a judeca această afacere. Judecătorul de ședință a fost de parere

ca să se respingă excepția de incompetență care fusese pusă, *din oficiu*, de d. președinte.

Acastă insultă.... a sub-comisarului s'a petrecut în sala alegerilor consiliului de județ pentru presiunea căroră d-l Ciocârlan, inspectorul administrativ, a făcut anchetă, dar al cărui raport stă încă și va sta la întinerie.

De la 14 corent, îndreptându-se vremea bine, cei mulți agricultori au eșit la câmp.

Acum se ară bine mai ales prin țeline și mireșci, de ore-ce vântul ce a batut în zilele de 18 și 19 corent și căldura a svântat bine pământul. Unii au început și tăiatul viei.

În fine avem primă-vară!

Aflăm că în ziua de 12 corent, d-nu Dumitru G. Popa, din comuna Bisoca, a fost ridicat dela domiciliul său de către d-nu comandant al c.m.p. a 7 Dorobanți și escortat la reședința Regimentului 9 Dorobanți sub pretest că este desertor din armată, deși este în etate de 34 ani împliniți și a tras sorti în 1875 liberându-se din serviciul de calăraș în baza ordinului d-lui Ministru de rebel No. 5126 din 1 Iuliu 1875.

D-l comandant, vădend mai multe acte ce numitul avea asupra și cunoscând că este numai uă infamie a vre unei persoane a pus pe d-l Popa în libertate și a înaintat, cu rap. No. 676, actele la corpul de armată Galați; care prin ord. No. 3742 către Reg. 9 Dorob. a dispus a se înapoia actele acuzatului și a înceta orice urmărire care n'are nici cel mai mic temei.

D-lui comandant de regiment și d-lui General Pencovicu care a semnat ord. 3742, le exprimăm mulțumirile noastre. Este rușine pentru.... autorul intelectual care a făcut uă denunțare de acest soi contra d-lui Poppa. Întrebăm, însă cine'i repară pagubele cauzate și timpul pierdut de la 12—19 corent? Vom reveni.

Omorul din Bisoca. În ziua de 8 Martie anul corent, pădurarul statului Tudor Stan Serafim, împreună cu locuitorul Micu Moise Cojocarul ambii din Comuna Bisoca, se hotărâse să bată pe unchiașul Serafim Untea pășitor la moșia d-lui G. Monteoru, pentru motivul că cel dintei avea necas că acest unchiaș 'l denunțase de mai multe ori la stăpânul său că fură lemne din pădurea proprietăței; iar cel al doilea pentru motivul că bănuia că acest unchiaș se ține de mai mulți ani cu socia sa Stana. Ast-fel acești locuitori fac planul ca a doua și Dumineca s'era să aducă în casă pe Serafim Untea. În acest scop se înțeleg cu femeea Stana, presupusa amantă a unchiașului, și dânsa vestește în'adever pe unchiaș ca să vină Dumineca s'era acasă la dânsa căci este singură și soțul său lipsește.

În s'era vorbită mai înainte de sosirea uncheshului, Tudor Stan Serafim și Micu Moise Cojocarul s'ascund în vatra din tinda casei. Nu trece mult timp și Serafim Untea sosește în casă. Pe când acesta intrase în casă ucigașii năvălesc asupra lui și trântindul jos la pământ 'l bat cu ciomegele peste cap și tot corpul până când, sdrobindui oșele, acesta încetăsă din viață. În urmă 'l iau în spinare și 'l lasă la o depărtare de 50 pași de casa unde s'a comis crima. Femeea Stana în tot timpul acesta a stat ascunsă de frică în un coșar.

D-l Procuror și d-l Medic Primar mergend la fața locului au constat faptul, iar ucigașul Micu Moise-Cojocarul și socia sa Stana au mărturisit crima. Cel alt ucigaș a fugit din Comună în dată dupe comiterea crimei și nu s'a prins până în prezent. Ucigașul care s'a prins e depus în arestul județului.

OMORUL DIN JIRLĂU. În ziua de 12 Martie anul corent, arendașul moșiei Jirlăul, pentru a mulțami dupe obicei, celor 18 locuitori ce 'i cărase ghița la ghețaria sa le dă la cărciuma lui Toder Pleșa, mâncare și băutura. Aci parfe din locuitori, neajungându-le vi-

nul dat de arendaș, mai beau și pe socotela lor, astfel că se îniata d'a binele.

În acest timp locuitorii Ion Guță Peșce-gras și Dumitru Nița Bou-bătrân se iau la cêrtă cu bulgarul Gheorghie Vlad și în urmă cêrta lor se preface în bătăc. Sărind ceilalți mușterii din cărciuma, acești bețivani se duc fie-care pe rând, a se jeliu Primarului Comunei pentru loviturile suferite. Primarul, ocupat în acest timp cu inspecția Controlorului, le spune că este obosit și să vină a doua-și la Primărie pentru a fi cercetați. Unii din acești reclamații, stăruid pe lângă Primar a face cercetarea pe câtă vreme mai sunt în ființă semnele de lovituri, Primarul 'i amenință că 'i vor închide. Reclamații vădend acêsta se întorc din nou la cărciumele din sat și se pun la bânt. Înoptându-se, locuitorul Ion Guță Peșce-gras se întorce acasa. Pe drum 'i ese înainte bulgarul Gheorghie Vlad și dupe ce se trântesc de mai multe ori în o baltă de noroi, de lângă curtea arendașului, bulgarul, tae cu cuțitul la brațul stâng pe adversarul său; în urmă fuge strigând tot el „hoții!“ Dupe acêsta lovitură de cuțit care 'i a pătruns și tăiat vinele principale, Ion Guță Peșce-gras încetăsă din viață prin scurgere de sânge. Faptul fiind constatat ucigașul Gheorghie Vlad s'a depus în prevenție.

UN CADAVRU necunoscut s'a găst, ađi, de către Primarul din Vêrtișcoiu, în fandul Milcovului.

N'avem nici uă știință că s'ar fi dat, pîn'acum, vr'o urmare scrisorii deschise, relativă la semințe, ce am adresat, în numărul trecut, d-lui Ministru al agriculturii.

Regretăm și mai ales că timpul e sosit pentru semănatul ovésurelor (căci orđe nu se mai dau)!

D-l Ministru însă a „degniat“ la 15 Martie a ne face cunoscut prin Prefectură că, unii din noi plugarii ce am făcut cereri de semințe pentru Februarie, vom primi ore-cari semințe de porumb și ovés. Dar când? Acêsta nu se spune.

Relativ la semințele de ovés ce s'așceptă, răspundem, cu acêsta ocașie la unele întrebări ce ni s'au făcut:

— Ovésurile le trimete Ministerul socotite în chilogramme; ovésurile de primăvară ca și cele de toamnă se sémăna 125 la 175 kilograme la hectar (75 kilog. la pogon termen de mijloc).

— Generalmente în un hectolitru (cam 3 bănișe mari) de ovés încape 50 kil. de bôbe—termen demijloc.

— Ovésul de Siberia e o varietate a ovésului din Georgia mai timpurie, mai productivă și mai viguroasă, are bobul *alb*, măricel, greoi, cu pojhița cam tare, paiul creșce mai gros și înalt și e bun pentru vite.— Ministerul va trimete unor dintre agricultorii cari au făcut cereri pentru semințe de primăvară următoarele:

25165	kilograme	porumb	portocaliu;
1150	„	„	pignoleto
3150	„	„	cincuantin galben
200	„	„	duthon Korn
1800	ovés	negru	
600	„	de Siberia	
150	„	Luzernă	
2500	in	de Riga.	

Până ađi 19 Martie n'a sosit în gară de cât inul sosind din Brăila.

Am arătat la timp că, unii săteni mai ales de la munte, 'și-au sfêșit proviziunile lor de porumb. Aflăm că d-l deputat I. Orovénu a prezentat Camerei o petițiune de la 150 locuitori din județul nostru cari spun că n'au ce mânca și cer ajutor Statului.

În No. 2 an. III, ceream ca omorătorul Ion Mihai Icovoiu, lăsat liber de ore-ce în urma examenului medico-legal s'a constat că e nebun, să fie trimes în dată în un spital de nebuni. Dorința noastră a fost realizată.

Ađi, din București ne vine următórea știre: Camera a votat, cu 95 contra 35 luarea în considerație a proiectului de lege al spirtóselor, dupe ce primul ministru *pusese din nou* cestia de încredere. C.

DIN ȚARĂ

Precum s'a votat monopolul vândărei chibriturilor, tot ast-fel s'a votat și urcarea prețului cu 1 fr. 50 bani la suta de kilograme de sare.

Clasele mai sărace se lovesc prin aceste legi, deci greșala e îndoită.

Tutunul nu era destul de scump-dupe cei tari din București. Cei ce fuméză tutun de ori-ce calitate, afară de cel de lux (care rămăne cu același preț] să se bucure, de órece se va scumpi și mai mult de cât e ađi, cu începere de la 1 Aprilie.

În urma votului Camerei prin care se strămută de la 1 Septembrie viitor, curtea de apel din Focșani la Galați, și se suprimă tribunalul de apel din Tulcea, deputații Putneni și-au dat demisiunea — afară de unul d-l Mircea Nica al colegiului al III-lea — protestând ast-fel contra lovituri ce se dă Focșanilor.

E de notat că proiectul de lege al mutării la Galați a Curței n'a fost susținut de nici un deputat din Galați și că a venit din inițiativa guvernului. Mai mult încă, doi deputați Gălățeni, d-nii T. Nica și G. Antachi, nici n'au găsit cu cale a veni la Cameră spre a vota acest proiect de lege. Galațului alt-ceva îi trebuie, adică reînființarea porto-francului.

Deputații din Rîmnicul-Sarat, afară de d-l N. Fleva, au fost contra strămutării curței.

Eri o delegațiune foarte numerosă din Focșani a stăruiit prin tóte părțile în București pentru a nu se strămuta curtea din légănul unirei. D-l Apostolénu a remis o petiție în acest sens Regelui.

E probabil că și Senatul va vota strămutarea curței.

Domnul N. Fleva primarul com. București și a dat demisiunea. D.

BULETIN COMERCIAL

In portul Braila s'au făcut în ziua de, ađi, 19 Martie, următóarele cumpărări

Marfa	Hecto-litre	Libre	Prețu	Prov.
Porumb	1000	59 1/2	7 70	Mag.
"	1100	59 3/4	7 80	"
"	3500	57	7 50	Caic
Grâu	2500	55 1/2	10 85	Caic cabotage
"	4000	56 1/2	11 60	Șlep Bulgaria
Orz	3100	42	5 57 1/2	Caic
"	700	46 3/4	6 10	Mag.
Secară	1400	55 1/2	8 40	"
Rapița	1000		14 15	"

De vândare pină la 30 Martie

SEMĂNTĂ DE PORUMB →

→ Cinquantin Galben și Portocaliu ←

(provenind din culturile d-lui C. C. Datculescu).

Probele se pot vedea la Administrația tipografiei *Gazetei Săténului* și la moșia Slobozia-Galbenu.

Avis tipografilor și editorilor.

Domnul Ión Aristotel, învățător din comuna Băbeni, județul R.-Sarat, dorind a scóte un diar bilunar pentru popor în mărimea și cu prețul „Gazetei Săténului“ sub titlul de *Apostolul Luminei*; caută un tipograf care s'el scóată în socotéla și folosul său.

D'asemenea persónele cari ar dori să se aboneze sunt rugate a încunoșciința pe d-l Aristotel.

SE CAUTĂ A SE CUMPÈRA

Un Cal

bun și tînér pentru moșie, de călărie [de preferență umblător.)

A se adresa d-lui C. C. Datculescu R.-Sarat, sau la moșia Slobozia-Galbenu.

AL. P. TATARANU, ADVOCAT

Anunță onorabila sa clientelă că de la 15 Noembre, urmând a merge în Capitală la Cameră, nu se găsește la domiciliul său de cât Marțea în tóte septămănilor, când se pot angaja atăt pentru procese din acea di, cât și pentru cele din cele-l-alte zile ale septămănei. (20—6).

VIN roșu, alb și profir, din recolta anilor 1883, 1884 și 1885 se găsește de vânzare la via din Coroteni cu prețuri moderate.

A se adresa D-lui C. C. Datculescu.

DIPLOMĂ DE ONŢRE CL. I.
EXPOS. JAŞI 1884.

GRĂDINELE

MEDALIE ARGINT ŞI 30
GALBENI EXPOZIŢIA 1865

DE ARTĂ ŞI DE COMERŢ din Jaşi, a lui ANTON GRABOVESCHI.

Copaci de ornament, fructiferi, Trandafiri, Viţă de vie, Camelii, diferiţi arbuşti şi plante pentru dini şi sere. Seminţe de flori şi de legume etc.

PRECIURI REDUSE

Arbori robuşti, Meri, Peri, Cireşi, Vişini, Pruni, reine clude, altoiţi de 3 ani de la 1 leu pînă la 1 leu 50 bani. Caişi, Persici, de la 3 lei pînă la 3 lei 50 bani.

Al tuturor
celor şi varia-
ţiilor se trimete tu-
tutor doritorilor,
gratis şi franco.

Diplomă de onŢre 1883.

Medalie de aur Ex. 1882.

Medalie de bronz, Expo-
ziŢia din 1868.

Arborii se trimet
dupe dorinŢa pitici
sau înalŢi, altoiţi
jos pentru spalie-
ruri, sau mai sus
pentru livezi şi cre-
şcere naturală.

Personele care comand pentru întea oră şi voesc a li se expedia prin ramburs, sunt rugate a trimete costul cel puţin pe jumătate înainte.

Tôte plantele, arbuştii şi copacii se trimet bine ambalaţi, bine scoşi ast-fel ca prinderea să fie sigură. Ori-ce comandă se execută îndată şi conşincios. (2-2).

Th. Pilter, 24 rue Alibert, Paris. Maşini şi a-
parate agricole, instrumente de lăp-
tărie perfecŢionate.

Vilmorin-Andrieux, 4, Quai de la Mé-
gisserie, Paris. Tot
felul de seminţe de arbori, legume, flori etc. etc. (a. l).

Medalie de Bronz

AL DON IADINIC

AUGUSTE CLOUARD; Marchand-grainier, Horticultor.

AL DON IADINIC

BUCURESCI — 134, CALEA VICTORIEI.

Medalie de Aur.

MAGASIN DE CONFIENTA

de seminţe de flori şi de legume.

Gazonuri, Trifoiu, Luzernă, cepe şi tubercule de flori. Mare colecŢiune de Trandafiri, peste 100 specii de flori cultivate în ghiveci (glastăre) pentru garnisitul grădinelor.

Prafuri de insecte şi mare asortiment de tot felul de instrumente pentru grădinari si amatori; precum: cuŢite de altoit, secatori, serpete, ferestreae, fôrfeei de tot telul pentru grădini, casmale, cuŢite de bucătărie, stropitoare şi tulumbe pentru seri şi grădini, maşine de tuns erva, cĂra rece pentru altoit (L'home Lefort) etc. etc.

PRETURI FIXE şi CONVENABILE. — CATALOGUL GENERAL AL PRIMĂVEREI
1886 se trimete gratis şi franco personelor doritoare. (3-10).